

І чужому наукається,
В своєму не чужається...
Т. ШЕВЧЕНКО

Редкація і Адміністрація:
"Свобода", 51-53 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
НЕНДЕРСОН 4-8257
НЕНДЕРСОН 4-8307
УНКОМ: НЕНДЕРСОН 5-3748
— Тел. з Нью-Йорку: —
BARDY 7-1125
УНКОМ: BARDY 7-5357

ДЖАНСОН ЗАПОВІДАЄ БОРІТЬБУ ЗА ЗДІЙСНЕННЯ ІДЕАЛІВ КЕННЕДІ

Нью-Йорк. — Президент Джансон, промовляючи на прийнятті фундації ім. Джозефа П. Кеннеді молодшого в дні 5-го лютого, обіцяв, що продовжуватиме той хрестоносний похід проти умовних недуг та допомогатиме тим особам, що в сповільненні в умовному розвою. Цю допомогу із завданням здійснювати покійний президент Кеннеді в рамках цієї фундації, яка на своєму другому річному прийнятті розділила \$175 000 як нагороди для 6-ох науковців, які заслужили в ділянці допомоги особам, що в сповільненні в умовному розвитку, та тим, що є умовою недугу. Фундація заснована родиною Кеннеді в пошану найстаршого сина амбасадора Джозефа П. Кеннеді, батька покійного президента, Джозефа П. Кеннеді молодшого, який загинув під час другої світової війни, як лейтенант флоту ЗДА. На церемонії розділення нагород були присутні: мати Джозефа і Джана Кеннеді, брати покійного президента головний прокуратор Роберт Кеннеді і сенатор Едвард Кеннеді та їх швагер Сарджент Шрайвер, які промовляли, крім президента Джансона. Кардинал Френсіс Spellman провів молитву. Президент Джансон підкреслює те, що покійний Джанс Ф. Кеннеді був піонером в поборюванні умовних недуг та допомогти умовно сповільненню в розвитку і саме він мав би був промовляти та роздавати нагороди. Мільйони, тут і за кордоном, користуватимуться цією піонерською працею в цій ділянці, яка тоді була така занедбана і не знаходилася зрозумілою. Президент Л. Джансон обіцяв, що здійснюватиме й інші плани та про-

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ СІЧНЕВІ РОКОВИНИ

В ДІТРОЙТІ
Дітройт, Міч. (І. М.) — Як уже повідомлялось, тут відбулося відзначення Дня Української Державності і Соборності з відповідними прокламаціями губернатора стейти й посади міста та піднесенням українського прапора на міській ратуші. На академії, що відбулася після тих відзначень, 26 січня ц. р., виступили з привітаннями конгресмени М. Гріффітс, Літвінський і Дінгел, а також представники різних національностей. Прокламація Ук. р. а. і с. Дня відчитала Емілія Запороцька, а промову мав д-р Олександр Марітчук. З сольно-співом виступала п. Виковець, а ансамбль Бандуристів під управлінням п. Потаненка виконав п'ять пісень. Академію керував голова метр. відділу УККА п. Важанський.

В КАРТЕРЕТІ
Картрет, Н. Дж. (В. М.) — Святочна Академія відбулась 26-го січня 1964 р. в шкільній Аудиторії Нейттен Гайскулу. Академію започатковано американським «національним гимном». Четвертий Універсал та Акт Соборності відчитав Василь Матлага, голова місцевого відділу ООЧСУ. Іван Гулицкий в короткій вступній слові привітав зібраних громадян на залі та гостей, а проф. Микола Чирковський вголос доповів про значення 22-го січня та в яких тяжких умовах наші Державний Уряд, військо і народ зобували вільність нашої повелені, але не покorenі Батьківщині. В художній частині взяли участь місцеві ЮСУМІВЦІ (референт Іван Ручаєвський) які виконали ряд спільних декламаций, а Іван Пирнада рад українських народних пісень і солю на акордеоні. Кілька українських народних танків виконала група молодих танцюристів під керівництвом п-ні К. Сямчак. Свято закінчено співом українського гимну.

У ФЛІНТІ
Флінт, Міч. (С. С.) — Заходом місцевого відділу УККА, тут улаштувало свято 22-го Січня, що відбулось 2-го лютого.

РОКОВИНИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ І СОБОРНОСТІ ВІДСВЯТКОВАНО УРОЧИСТО В БУЕНОС АЙРЕСІ

Буенос Айрес. — Звичайно Свято Проголошення Державності 22 січня влаштувало в Буенос Айресі для української спільноти в першу неділю після 22 січня Українська Центральна Репрезентація. Цього року було трохи інше: значну роль відіграло Представництво УНР, що має в собі молоді енергійні інтелектуальні сили, яке тут народжене, що мають багато доброї волі й виявляють гарну ініціативу, а голова Представництва, п. М. Мушинський має досить такти, щоб ту добру волю й ініціативність належним чином використовувати. Отже, цього року святкування проголошення Незалежності й Соборності України розпочалося, вже такі того самого 22 січня, що цього року припало на будень, і тому мало було залишитися будням. Але Представництво УНР заклало українське громадянство взяти участь у складенні вінка перед пам'ятником ген. Сан Мартіна. Визвольника, національного героя Аргентини, що й відбулося в полудні того дня, відмічене в усій буенос-айреській пресі, («Ля Пренса», найбільший щоденник Б. Айреса, вмістив і велику світліну з того урочистого моменту), в радіоісторіях і в телевізії. Таким чином зроблено добру пропаганду. Крім того, ввечері того ж дня, (Закінчення на стор. 3-й)

Шрайвер має очолити боротьбу проти убовства — повідомляє Президент

Вашингтон. — Президент Джансон на пресовій конференції повідомив в суботу 1-го лютого, що директор Корпусу Миру Сарджент Шрайвер має бути найменшій на окремого асистента Президента і має очолювати боротьбу проти убовства в цій країні. В цій цілі буде зорганізований окремий комітет із членів кабінету секретаря здоров'я, зовнішніх і добродійностей, секретарів праці, внутрішніх і зовнішніх справ та рільництва та головного прокуратора. Шрайвер має 48 років, він є швагером покійного президента Кеннеді і успішним директором Кор-

Дюї твердять, що це демократичні уряди спричинили неуспіхи в закордонній політиці

Філадельфія. — Республіканський кандидат на президента 1944 і 1948 роках, колишній ньюйоркський губернатор Томас Е. Дюї оскаржував Демократичну партію в тому, що це й досі на Кубі є при владі диктатор Фідель Кастро та що ЗДА мусіли зарахувати на свій рахунок неуспіхи в Занзібарі, Камбоджі, В'єтнамі і Панами. Дюї казав, що ми не сміємо дозволити на те, щоб

В АМЕРИЦІ

● Президент Джансон 4-го лютого підписав закон про 24-ту поправку до Конституції, згідно з якою касується так званий виборний податок в тих п'ятих південних степах, в яких він ще досі існував. Президент заявив, що підтер право на голосування не залежати від того, хто хтось не міг заплатити виборчого податку.
● Сподіваннями, що коло 70,000,000 осіб відвідають Світову Виставку в Нью-Йорку, що має бути відкрита 22-го квітня ц. р. Вже тепер щодня надходять до ньюйоркських 380 готелів і мотелів по 500 замовлень на мешкання. В цих готелях є коло 100,000 кімнат, і тому є надія, що не забракне місця для чужих гостей, що прибудуть до Нью-Йорку. Ціни на одну кімнату вагаються від 3-ох до 23-ох доларів.
● Міжнісний сенат ухвалив резолюцію, в якій просить Конгрес ЗДА ухвалити поправку до Конституції, яка дозволить до 6-го лютого на те, щоб можна було в публічних школах молитися та читати Святе Письмо. Цю резолюцію має ще ухвалити сесійна Палата Репрезентантів, а після того й мають віддати до Конгресу у Вашингтоні.

ЗДА демонстраційно викликали свого амбасадора з Гани

Акра. — Американський амбасадор в Гані Вільям Маттоні дістав виклик з Вашингтону прихити туди на «консультатції»: це прийнята в міжнародних відносинах форма загрози, що амбасадор може вважатись більше не вернутись і можуть бути зрівані дипломатичні стосунки. Амбасадор Маттоні зголосив двократно гострий протест проти ворожих і образливих атак контролюваної ганським урядом преси проти ЗДА та проти організованої ганською поліцією демонстрації юри перед американською амбасадією. Також асистент державного секретаря для африканських справ Меннен Вільямс зголосив протест на руки ганського амбасадора у Вашингтоні. Однак ганський міністер закордонних справ і його амбасадор, мабуть, і не знали про затіювання тих ворожих актів проти Америки, бо все це діло ганського диктаторського президента Кв'аме Нкрумаха. Згідно з голосним ганським пропагандивним апаратом і згаданих демонстрацій — ЗДА були «агресорами» в Корей, на Кубі, в Панами і Конго і планують вбити Кв'аме Нкрумаха. Американський Корпус Миру, що його запросив до Гани таномішній уряд) — це «шпигуни і саботажники». Кампанія ненависті, поведена ганськими урядовими чиновниками проти Америки, має на цілі відвернути увагу ганського народу від гострої економічної кризи, спричиненої «соціалістичними» реформами і безголов'ям бюрократичного апарату.

432-ий Відділ УНС в Торонті відбув Загальні Збори

Торонто. — В неділю 2 лютого тут відбулись загальні збори 432 Відділу УНС, який є найбільшим союзним Відділом Канади. Збори відкрив голова Відділу, Микола Мотта, а проводила зборами президія в складі Юрія Карманя — голови, д-ра Олексія Яворського, заступника голови і проф. Іллі Курмана, секретаря. Після прийняття протоколу управа Відділу склала звіти з діяльності, а саме голова Відділу М. Мотта, секретар Б. Зорич і касир І. Максимів, а голова контрольної комісії, мгр. Е. Масітасх запропонував уділити управі абсолютну довіру. Звіти вивчили дільний помітний розвід Відділу, який в минулому році здобув 113 нових членів і дійшов до 1,823 членів. Після звітів відбулась обговорення дискусія, в якій взяли участь ряд чільних громадян, членів Відділу. Проф. Зелений підкреслює успіхи праці секретаря Відділу Б. Зорича і інж. В. Вацка, який доклав промову в присяганні 1,000 переддільників «Веселки» та склав їм признання і подяку. Він підкреслював потребу ширшого зацікавлення культурними справами, а зокрема справами молоді. Проф. Зелений повідомив про скликання світової сесії українських педагогів на 28 березня 1964 року в Торонті, до участі в якій запросив представити Відділу, який в мину-

Два хори Клівленду візьмуть участь у ювілейній імпрезі УНС 23-го лютого

Клівленд, Огайо. — Подібно, як Нью-Йорк, Пінтсбург, Дітройт та багато інших містечостей, в яких існують Українські Громади, так само й велика Українська Громада Клівленду відзначить 70-річчя Українського Народного Союзу величавою ювілейною імпрезою, яка відбуватиметься в неділю, 23-го лютого, 1964 року, в залі Сінат Гай Скул при 6285 Вест 54-та вулиця, Парма. Програму імпрези виконають два місцеві хори, хор «Дніпро» та Хор ім. Т. Шевченка і танцюристи СУ. МА, Пласту і дітей давніх поселень, відомі вже із своїх виступів у минулому. Будуть також сольові виступи і декламатія. Гостем на імпрезі буде відомий оборонець української правди та П. Заступник в Конгрес ЗДА, конгресмен Майкл Фіген, з промовою виступлять проф. Мирон Куропас, гол. радний УНСО, і ред. А. Драган.

У Маямі померла Текля Кузик, залишивши для „Свободи“ \$500.00

Маямі, Фл. (Р. П.). — Ше 6-го грудня 1963-го року тут померла бл. п. Текля Кузик, залишивши тисячі доларів на різні добрі цілі в цьому \$500.00 дол. на пресовий фонд «Свободи». Покійна походила із села Яблонська, Березинського повіту в Зах. Україні. Приїхавши до Америки, вона довгий час проживала в Дітройті й перед 12 роками приїхала на постійне до Маямі, де й померла на 78-му році життя, осиротивши чоловіка Миколу, сестру Анастасію, острівницю і двох внучат. Похорон відбувся 10-го грудня з місцевої української католицької церкви, яку вона щедро обдарила у своєму завіщанні, як обдарила Український Конгресивний Комітет та ряд інших українських установ, які назажди збережуть пам'ять про неї.

Св. п. Текля Кузик

МІЖНАРОДНІ КРИЗИ ПРИМУСИЛИ У ТАНТА ВЕРНУТИСЬ З АФРИКИ ДО НЬО ЙОРКУ

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант несподівано перервав свою подорож по Африці і заповів поворот до Нью-Йорку на четвер 6 лютого ц. р. Примусили його до цього дві міжнародні справи, з яких кожна погрожує можливістю війни, яка може втягнути й великі держави. Найперше — криваві заворушення на Кіпрі між тамошніми греками й турками стали загрозой, що вибухне війна між Грецією і Туреччиною, двома членами Атлантичного Союзу. Тимчасовий спокій встановили на Кіпрі англійці, стаціонарним на Кіпрі військом та скріпленим новими контингентами, що їх літаками доставлено з Британії. Але скликана для справи Кіпру конференція у Лондоні з участю кипрсько-грецького уряду, представників турецького населення Кіпру та Греції, Туреччини і Британії не виїхала поза стадію турбот, як запобігти громадянській війні на Кіпрі. Президент Кіпру, грецький православний архієпископ Макаріос, погодився в принципі на стаціонарування на Кіпрі національно мішаного військового корпусу, однак під умовою, що він підлягатиме Раді Безпеки Об'єднаних Націй. ЗДА й Британія були спершу проти того, що справу Кіпру взагалі узагальнювати від рішення Ради Безпеки та Генеральної Асамблеї, бо в тому випадку Совети дістали б право голосу, а на Раді Безпеки вони могли б своїм новим «вето» виможити вислання простого експедиційного корпусу на Кіпр. Щоб утруднити Советам зголювання «вето» — рішено, за згодою від Кіпру, скласти кож знищені у третій стадії. Очевидно, що ЗДА й Британія не можуть погодитися на зліквідування своїх закордонних баз, з яких можна б у випадку советської агресії повести відплату проти СССР атомовою акцією, бо в тому випадку була б захитана рівновага збройних сил Заходу і Сходу у стадіях, при чому у першій стадії треба б скасувати всі закордонні атомові бази. Советською «поступкою» є те, щоб у першій і другій стадії залишилися на рідних територіях атомових держав в обмеженій кількості атомово-ракетні викиди для власної оборони, — вони мали б бути та-

Совети далі ставлять пропагандивні вимоги щодо роззброєння

Женева. — На Женевській конференції роззброєння Совети, не відкинувши одержаного американського проєкту щодо «замороження» — тинішого стану атомового зброєння, дали наполягати на своєму, щоб «тотальне» атомове роззброєння перевести в трьох стадіях, при чому у першій стадії треба б скасувати всі закордонні атомові бази. Советською «поступкою» є те, щоб у першій і другій стадії залишилися на рідних територіях атомових держав в обмеженій кількості атомово-ракетні викиди для власної оборони, — вони мали б бути та-

Шеф служби безпеки німецького канцлера Ергарда скінчив самогубством

Білін. — Арештований в четвер минулого тижня Евальд Петерс, 49-річний шеф служби безпеки західнонімецького президента, канцлера і високих закордонних гостей, що перебувають до Німеччини, повісився вночі з минулого понеділка на віткорку своєї в'язничної келії, скрутивши шнур із кусків простирала та зачепивши його за гравіти у келії. Евальда Петерса арештували на залізничній станції у Бонні, як тільки він вернувся разом з канцлером Людвігом Ергардом з його подорожі до Італії. Петерс товаріш був також Ергардові в його подорожі до ЗДА, до Тексасу, в минулому місяці, як також в його подорожах до Франції і Англії. Петерс арештовано після того, як ведене у великій тайні слідство в справі його минулого поведінки на віткорку своєї в'язничної келії, скрутивши шнур із кусків простирала та зачепивши його за гравіти у келії. Евальда Петерса арештували на залізничній станції у Бонні, як тільки він вернувся разом з канцлером Людвігом Ергардом з його подорожі до Італії. Петерс товаріш був також Ергардові в його подорожі до ЗДА, до Тексасу, в минулому місяці, як також в його подорожах до Франції і Англії. Петерс арештовано після того, як ведене у великій тайні слідство в справі його минулого поведінки на віткорку своєї в'язничної келії, скрутивши шнур із кусків простирала та зачепивши його за гравіти у келії. Евальда Петерса арештували на залізничній станції у Бонні, як тільки він вернувся разом з канцлером Людвігом Ергардом з його подорожі до Італії.

У СВІТІ

● Папа Павло VI отримав в минулу неділю 2 лютого ц. р. на щорічній традиційній римській церкві церемонії коло 300 єпископів. Він признав їх в першу чергу католицьким патріархам на Середньому Сході і тим церквам, що їх відвідав під час свого недавнього паломництва до Святої Землі, а також православним патріархам і високим духовникам на Середньому Сході.
● Вліз містечка Турку у Філіппіні грим прорвав т. зв. «гарячий провід» між Вашингтоном і Москвою. Перерва безпосередньої комунікації тривала 40 хвилин. Телекомунікаційну лінію включено в ітний кабель, поки переделено ремонт пошкодженого.
● Комуністичний китайський керівник щоденник «Синь І П'яо» назвав Хрущова і президента Джансона «сімейними братами», мовлячи: «як одного владаря, то другого боляка». Те об'єднання — глумливе порівняння комуністичної та китайської держави при розгляді наради Женевської конференції роззброєння.

ДИВНА СХОЖІСТЬ: ШЕВЧЕНКІВСЬКІ КАЛЕНДАРІ В НЬО ЙОРКУ І КИЄВІ

Пошта тільки що доставила ілюстрований тижневик «Україна», ч. 37 з 26-го грудня 1963-го року, що появляється в Києві. В ньому, на другій сторінці подано інформацію про задух до друку книжки: «Шевченківський календар», який своїм зовнішнім оформленням цілком подібний до тих двох Шевченківських календарів, що їх видав УНСОюз у своєму В-ві «Свобода» в 1961-му і 1964-му роках. Подані тут фотознімки цих календарів говорять самі за себе. В усіх цих календарях багато уваги і місця віддано також пам'ятникам Тарасові Шевченкові. Це не перший раз, що активісти українців у вільному світі «спонукували» до подібної активності Київ і Москву.

«НАШ ШЕВЧЕНКО», Шевченківський календар УНСОЮзу і «Свободи» на 1961-ий рік.

«Шевченківський Альманах» УНСОЮзу і «Свободи» на 1964-ий рік

«Шевченківський календар» на 1964-ий рік, виданий у В-ві «Радянська Україна» в Києві.

СВОВОДА

UKRAINSKYI SHODENNIK

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For USA members monthly 60¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не несуть відповідальності поглядом Редакції. Редакція застерігає собі право в потрібні випадки і скорочувати надіслані матеріали. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг додому чи задержуванню кошти з відповідного поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

„Консультації і терпелівість“

Президент Джонсон заявив на вступі до своєї останньої пресової конференції в суботу 1-го лютого місяця, що його Уряд старіється розв'язувати міжнародні проблеми „у спокійних консультаціях і терпелівості“. Знаючи вашингтонські відносини комуністичного голосу і настрою на адресу теперішньої американської закордонної політики. Президент очевидно намагався поменшувати значення американських закордонно-політичних турбот і, в порівнянні із внутрішньоамериканськими справами, звести їх на другий план, подібно, як це зробив у своєму зверненні Про стан Унії. Але за останніх кілька тижнів ситуація значно змінилася, і дуже трудно відставити назад події та проблеми, які самі виходять вперед. Можливо, що зміна розміру спокійного закордонно-політичного фронту з-перед 6-ох тижнів на дуже неспокійний шкодить виборчим планам Президента, проте, може, краще було ці плани достосувати до реальної ситуації, аніж легковажити їй.

Ось „ЮС Нюз енд Ворлд Репорт“ з дати 10-го лютого цього року в широкому огляді „Поразки ЗДА доволу світу“ пише так: „Саме тоді, коли американські урядові чиновники почали добиватися перемоги в холодній війні — майже все пішло шкереберть. Свій невдачі у В'єтнамі — нові аларми над Африкою — американські летунки, вбиті мексиканцями... Додаймо ще: полонієць для Америки від де Голя, гостра відмова з боку Британії, а після того — Панама, Куба, Кіпр, все це створює важкі турботи для ЗДА. Для Америки це одна невдача за другою, спричиняючи як прихильників, так і ворогів...“ Щоб доповнити цю побіжну характеристику, драматизуючи, що Панама все ще відкидає компромісові формули для замирення із ЗДА і погрожує ескарою проти ЗДА до ОНЗ, „збройну агресію“. Індонезійський президент Сукарно погодився перед Робертом Кеннеді припинити збройні дії проти прозахідної Малайзії, але водночас вилучив погрози, що „залишить“ Малайзію. У Занзібарі прийшов до влади „лівий“ уряд, який видалив американського консула. На Кіпрі контролювана урядом грецька преса створює таку неприхильну Америці атмосферу, що перед посольством ЗДА вибухли дві сильні бомби. У Гані поліційний апарат диктаторського президента Квами Нкрума зорганізував протипанаміські демонстрації з такими курйозними транспарантами, як „Америка вбила Кеннеді і Гаммершилда і хоче вбити Нкруму“. У Північному В'єтнамі стався в заціпленій другій провалів трьох місяців військовий переворот, а на фронті комуністи записують собі щораз нові успіхи. Де Голя, всупереч становищу Америки, визнає комуністичний режим, а Британія й Іспанія, всупереч протестам Америки, продають Кубі автобуси й кораблі.

У політиці не існує іншого критерію, як тільки практичні висліді. Коли висліді закордонної політики Вашингтону негативні, то й методи, що вона їх стосує, недобрі, недовільні. „Спокійне перекозання і терпелівість“, пропаговані Президентом, довели до загаданих угорі подій, отож сподіватись, що ця метода дасть такі добрі висліді в дальшому майбутньому і тому продовжувати її — це поважне ризико. Чи не доцільніше було б ліквідувати цю методу і застосувати іншу: гострого і рішучого реагування на такі акти, як вбивання американських летунів, викидання американського консула, скидання американського прапора, експортівна комуністичної революції під боком Америки? Якщо „спокійне перекозання і терпелівість“ інтерпретується у широкому світі, як доказ слабости ЗДА, то може, варто було б пригадати Занзібарові, Кубі, Гані, Північному В'єтнамові і їм подібним „потугам“, що це небезпечна річ провокувати ЗДА.

Правди не заперечити

Друковані в серпні - вересні минулого року на сторінках „Свободи“ і доповненні тепер спогади Михайла Прокопова з його подорожі на Україну по 56 роках від часу виїзду його з рідної землі викликали з кіл „прогресистів“, до яких він колись належав, кілька розлючених нападів, мовляв, усе те, що він пише про теперішню дійсність на Україні — це неправда, вигадки, написані за нього кимсь іншим і т. д. Змобілізувавши кілька осіб із тієї групи, які їздили разом з М. Прокоповим на Україну і які усього того, що висвітлює автор спогадів, не бачили, бо не хотіли бачити або адекватно, що не заважали, — лідери „українських прогресистів у ЗДА“ намагались заперечувати правдивість спогадів М. Прокопова лайкою і різкими крутіствами.

Зокрема дошукали „прогресистів“ із колись щоденних „Вістей“ описи совєтських порядків на митницях в Совєтському Союзі і веденої там суворі перевірки всіх речей, як також змальовані автором спогадів картини злиденного життя колосників і робітників на Україні. Для суперлихнівців до всього того, що є „мейд ім Москав“, редакторів „прогресивних“ газет у ЗДА це — „безсоромні вигадки“, „мюнхгаузенські фантазії“.

Тим часом правду друкованих у „Свободі“ п. н. „По 56 роках — на Україні“ спогадів, підтвердила людина, близька до „прогресистів“, і до того ж в русифікованому тижневику „Правда“, що його видає „Об'єднання Руських Братств в США“ у Філадельфії. У надрукованих там спогадах П. Гардого „Подорож із Праги до Львова“ переїзд кордоном між ЧСР і Закарпатським Україною в місті Чопі і тамошня митна перевірка описано такими словами: „Дивимось і не можемо вірити, з якою точністю переглядають совєтські митні службовці кожну річ і одержу. Якби там була заховалася десь якась бляха, я певен, що її знайшли б. Перекинувши всі речі і взявши оглядати валізи, чи не мають підпорокних сховків. А тепер, що у вас в кишенях? Виймайте! Як випорожни кишені — усе переглядають... Дружина віддала на перегляд свою торбинку... А між моїх паперів хпала своє рідне молоденцятко людина із задертим носом, грубій кисти на лиці, з подовгастим очима, на подобу монгольської породи... Актувало нервово, переглядав кожен клапоть паперу...“ Тажко подумати, щоб П. Гарді відписав це із друкованих у „Свободі“ спогадів, алеж він повторив майже дослівно подання М. Прокоповим опис митної перевірки у Москві, що його „прогресисти“ назвали „безсоромною вигадкою“.

А тепер картина зустрічі П. Гардого із місцевим населенням на залізничній станції в Чопі: „Народу багато, усі вбогі, спрацьовані, куди йдуть, сам Бог хіба знає. По кутах і старші, і діти їдять сухий хліб, одержав на них легенька і не чиста, матері старається годувати дітей грудьми, але що з того, коли груди порожні, дитина розжовється до грудей і відтається, бо нема там поживки. І починає плакати, а ж дивлюся на брудну й тіла, роздурті животом, ніжки тоненькі і крихляві, босоніж ходять по підлозі, волосся не причісане... Жаль було дивитися на ті живі, але мертві постаті“. Подібні, як у П. Гардого, картини людських злиднів подав автор спогадів „По 56 роках — на Україні“, і це „прогресистські журналісти“ визначили, як „фантазію Мюнхгаузена“.

Правди про совєтську дійсність в поневоленій Україні не заперечити ніякими крутіствами, фабрикованими відповідями і заявами. Наведені вище порівняння із спогадів людей з цілком протилежних політичних і світоглядних таборів доводять тільки одне: ніколи й нікому, ніякому тоталітарному режимові, ні його прислужникам, не вдається сховати правди перед очима людей, що не загубили ще людської совісті і чести.

ПАСТІРСЬКЕ ВЕЛИКОПОСНЕ ПОСЛАННЯ

КИР АМВРОЗІЯ СЕНИЩІНА, ЧСВВ, МИТРОПОЛИТА УКРАЇНЦІВ КАТОЛІКІВ У ЗДА

„Яка користь, мої брати, коли хтось каже, що має віру, але діл не має?“ (Яків 2, 14)

Історія людства записала багато світових подій, які позитивно чи негативно впливали на людство, держави, народи, суспільства, громади, організації, товариства, родини та поодинокі людей.

Читаємо в історії, що такі старинні народи, як: вавилонці, халдеї, асирійці, єгиптяни, фінікійці, греки, й римляни впливали своєю високою культурою на інші народи. Зокрема своєю архітектурою, мистецтвом, астрономією, медициною та законодавством вони багато причинилися до розвитку тих народів, які пізніше творилися на їх руїнах. Та час поклав ті народи порохом забути.

Як у старинних, так у новітніх часах жило багато славних філософів, мистців, письменників, володарів, полководців, завойовників, науковців і винахідників, що зробили собі лаврові вінки слави і признання. Проте, в короткому часі вони зійшли з поверхні життя, залишаючи по собі тільки споми.

Та не так маєтися справа з релігією. Релігія завжди була невідступною товаришкою людського життя. Впродовж століть вона все була предметом різних думок. Одні її шанували й кликали їй, „осанна“, інші осуджували, викрикуючи „розпни“. Були володарі, що обдаровували її свободою, а були й такі, що відбирали їй право існування. Одні ставилися до неї байдуже, а інші намагалися зчинити її невідлучною, замикаючи її до своїх земних цілей. Одні робили її слугою різних божків, а інші уважали її посередницею поміж Богом і людиною. І сьогодні релігія з предметом дискусій і полемік, як у вілному світі, так і за залізною чи бамбуковою заслоною. Та не зважаючи на всі ці суперечності, релігія була, є і залишиться історичним чинником у житті людини, і то як у давніших, так і в новітніх.

Тому в цьому великопосному часі треба нам замислитися над цим важливим чинником людського життя, який є християнсько-католицька релігія. Нам треба пізнати, на чім вона основана та, як вона має проявлятися у нашому житті.

1. Християнсько-католицька релігія — це почитання правдивого Бога, якого віднамо належний поклін, честь, любов і служіння, як єдиному Творцю, Спасителю, Володареві і Господеві. Релігія — це всі ті правди, які є практичними, що луть нас тісно з Богом; це всі ті наші думки, почуття, слова й діла, якими приватно і прилюдно як одиниці і члени спільноти виявляємо Богові, означеним Ним способом, належну йому честь, вдяку й пошук. Релігія допомагає нам пізнати Бога і Ним об'явлені правди та навчає нас, як досягти остаточної цілі нашого життя, для якої ми створені, тобто, як спасти свою душу. Християнсько-католицька релігія вимагає від нас віри в Божі правди.

Святе писмо каже, що тільки „Безумний каже в своєму серці: Немає Бога“ (Пс. 53, 1). Проте, як колись, так і тепер є недовірки, що відкидають

(Закінчення на стор. 3-й)

Михайло Прокопів

ПО 56 РОКАХ — НА УКРАЇНІ

(II)

На Тарасовій горі і в Києві

Вибравши ми на Тарасову гору в Києві 28-го червня. В холодний дощовий ранок завіталося в київський „Радикал“ і поїхали вниз Дніпро. Подорож була надзвичайна — човен наш мчався на чолі, але небагато пашажирів міг він умістити. В той час, як ми плыли вгору по тим локсусовим човнам, і скорістю 65 кілометрів на годину, українські селяни з різних околиць мандрували до Канева пішки, з торбинками на плечах.

На човні було яких шістьдесять осіб разом із залогом. В дружній атмосфері відбувалися тут розмови на різні теми, навіть гостро суперечливі політичні й економічні. З вікон мали ми змогу оглядати прекрасні красоти по обох боках Дніпра.

На обрії з'явився Канів, і всі пасажирів, поставши із місця, хвилювалися близькістю Тарасової гори, де спочивають тілі останків великого сина України, гори, що стала священним місцем для українців усього світу. Кожна згадка важку долю Шевченка — поета, вигнанця з рідної землі, мученика.

Пам'ятник Шевченкові в Каневі збудований у чудовій околиці, над Дніпром. Доволююся його збудувати там же Музей Тараса Григоровича з експонатами і виставками, присвяченими різним періодам його життя і творчості.

Прибувши до Канева і вийшовши на мотулу, ми поклялися вінок під тим пам'ятником, молитовно скупчені, усвідомлюючи, що в наших серцях і в пам'яті Тарас Шевченко житиме вічно.

З Тарасової гори ми всі пішли до клубу, де для нас приготувано багатий і смачний обід з гарячими напоями. По обіді подякували за гарне прийняття й обдарували різніми дрібницями жінок, які нас гостили. Закінчили прийняття співами, зокрема пісню „Ребе та стогне“.

Після обіду зійшли ми над берег Дніпра, де було багато людей і де в нас зав'язалися цікаві розмови. Як і в інших містах, нас запитували, чи ми любимо Україну, хто нам оплатив подорож до ССР, чи правда, що в Америці безробіття й голод, як це пишуть совєтські газети, чи правда, що всі ми, туристи — американські шпигуни і т. п.

Розпитували нас канівці про життя українців в ЗДА, як це сталося, що ми, перебувши цілі десятичотири серед чужих людей, не забули говорити по-українськи. Коли ж ми у відповідь на їхні питання розповіли про наші організації, школи, то вони не хотіли вірити, казали, що все це вигадки.

Почав і я розпитувати своїх співрозмовців з Канева і інших околиць, як це могло статися, що вони алев як живуть на Україні і не говорять рідною мовою. У відповідь на це один з них заявив дотепно: „Залишіться у нас на два-три роки, то й ви забудете так само, як і ми, говорити по-українськи“. Сумно було після такої заяви і мені і моїм друзям з-поміж туристів.

Відвідуючи Україну, ми вступили у Львові, в Одесі, в Ялті, в Донецьку, в Харкові і

в Києві — говорили по-українськи, з гордістю, так само, як і в Америці, заявляли, що ми українці, і нас за це шанували і відповідали нам... російською мовою. Ми мусили стверджувати, що й це раз, що Київ — столиця Української ССР, але мова в ній — російська.

У зв'язку з цим хочу згадати один момент із нашого перебування в Києві 26-го червня 1962-го року. Посідаючи в ресторані готелю „Україна“, ми чекали на автобус, щоб їхати оглядати місто. Підійшов до нас якийсь незнайомий чоловік, привітався українською мовою і почав розпитувати в нашій провідниці, Ярослав Ткач, як й і нам подобалася Україна. „Товариш“, як вона любить себе величати в приступі широти відповіла: „Ми об'їхали, товаришу, всю Україну і ніде не чули української мови, асюди русська та й русська“. Потім, вернувшись до ЗДА, вона й інші „прогресисти“ з нашої групи вже не хотіли признаватися до цього прикрого досягду на Україні. У друкованих ними спогадах про нашу подорож вони, „забувши“ про те, що на Україні говорили і що самі засуджували, повторили, як папути, що на Україні все дуже добре, все „було розв'язано“, а українська мова „процвітає“.

Мої спогади про зустрічі з різними людьми в столиці УСР треба доповнити ще декількома згадками про зустрічі із відомим „прогресивним“ поетом Миколою Тарновським, який недавно емігрував із ЗДА до ССР. У розмові з ним так і вичувалося, що він на крилах вернувся б назад в „капіталістичні“ З'єднані Держави, до свого колишнього вигідного мешкання, до американських достатків. Тарновський — мій давній знайомий, і я не тільки з ним привітався, але й поставив йому під час прощальної зустрічі в Києві в „Т-ві культурних зв'язків із закордоном“ декілька питань. Ці питання добре пам'ятають усі туристи з нашої групи 52-ох.

Тож, звертаючись до М. Тарновського, я запитав його, чому чужинцями туристам не показують козацькі слави — Чигириня й Суботова, пам'ятних місць, де Богдан Хмельницький молився, щоб москаль добром і лихом з козаком ділився, та й ін. Ще не закінчив я питатися, як деякі з дуже рівних „прогресистів“ у нашій групі, між ними Гнат Процишин й Іван Глухий, почали вимагати, щоб мені відібрали слово. М. Тарновський їх заспокоїв і дозволив мені говорити далі. Коли я повторив своє бажання, щоб і чужинцям і українцям, які приїждять із-за кордону, показували на Україні пам'ятки історії і культури, то знову почався крик, і Тарновський наказав мені сісти, заявляючи: „Ми добре знаємо, товарішу Прокопів, чого ви хочете!“

Так закінчили наше прийняття в „Товаристві культурних зв'язків“. Тепер цей епізод намагаються заперечити навіть ті, що тоді проти мене кричали і вимагали, щоб мені заборонено говорити.

165 сантиметрів, вага 52 кілограм, волосся каштанове, очі карі, особливий примкет нема. — Додай: волосся м'яке, кучеряве і буйне, очі — сама ніжність, сама ласка, уста... — втрутився Андрій. — Е-е, свідченням чоловіка ваги не приділяється! — заперечувала Тай. — Я бачу й сам, — надто серйозно сказав Борис, — що вона справді чудесна, недарма і мати, і сестра так її любить. — Дивись, не закохайся! — вставив Андрій, намагаючись сміхом приховати неприємну нотку в голосі. Борис обернувся до нього і з гіркою усмішкою відповів: — Де вже мені, старому вовкові, приподобатися такій пішій пані. Он у неї і манікюр на нігтях, і черевички модельні, а я тут зовсім здирався. — Ну, не вигадуй, — засміялася Тай, — „здирався!“ — а від самого одякомом за кілометр пахне! Вона й не помітила, як

Курці на роздоріжжі

Цього року в перших днях січня Президентська Комісія оприлюднила свій звіт, що курення цигарок шкідливе для здоров'я, бо статистика стверджує, що серед курців є куди більший відсоток хворих на туберкульоз, лігівоту та серцеві недуги, як серед некурців.

Звіт Президентської Комісії, відкладуваний кілька разів з огляду на вплив могутнього тютюнового промислу, справив сильне враження. Деякі члени Конгресу підготували законопроект, що мав би по можливості якнайбільше зменшити число курців і число викурюваних ними цигарок.

Головний лікар ЗДА д-р Лютер Террі заявив, що треба повести освідому акцію в школах та серед найширших кіл, щоб припинити ступінь отруєння цигарками американських громадян. Самі курці глибоко призадумалися над тим, що їм робити, чи послідовно використувати своє життя, чи старатися вирватися з кайдан пристрасті і припинити курення.

Звіт Президентської Комісії насправді страшний, бо в ньому стверджується без найменшого сумніву, що курення цигарок спричиняє передчасну смерть. Ось тверда мова статистики, наведеної у звіті:

Число смертних випадків від пистряка легень у 1000 разів більше серед курців, як серед некурців. Пистряк легень став тепер найпоширенішим родом цієї недуги серед американських чоловіків. Курення є з найчастішою причиною хронічного бронхіту. Випадки коронарної, тромбоз, популярно званої атаками серця, на 70% більші між курцями.

До цього треба додати, що членами згаданого Комісії були визначні лікарі — професори медичних факультетів, статистики, біологи та хіміки. Ніхто не сміє ігнорувати думку тих фахівців, що з них майже всі були завзятими курцями, але, пізнавши небезпеку, покинули курити або перейшли на курення лодьки, щоб не втратити диму в легень.

Про те, що найрозумнішим рішенням для курців є припинити курення, свідчать рішення, що його свого часу прийняли найширший президент Ліндон Б. Джонсон та колишній президент Двайт Д. Айзенгавер.

Л. Б. Джонсона 2-го липня 1955-го року після серцевої атаки везли з Вашингтону до шпиталю флоту в Бетесді Мер. У військовому амбулансі він запалив цигарку, щоб „заспокоїти“ своє поднервування. Лікар, який пильнував хворого сенатора, сказав тоді до нього: „Це буде ваша остання цигарка!“ Орднуючи у шпиталі лікарі гостро рекомендували Л. Джонсону припинити курення.

І так, Л. Джонсон, який викурював денно по півтори пачки цигарок (30 штук), перестав курити, хоч і тримав ще якийсь час при собі пачку цигарок, щоб раз-у-раз звертатися до своєї волі, що мала бути сильнішою від жадою курення. Коли йому надто кортіло попахати, то він смоктав квасний цукерок.

Легше вдається припинити курення Айзенгаверові, який пускав із димом денно по три або чотири пачки цигарок, коли був президентом Колумбійського університету в Нью Йорку. Правда, Айзенгавер не був „ланцюговим“ курцем, який закурос нову цигарку від не докурена попередньої: працюючи, він запаливав нову цигарку, хоч попередня ще не докурена лежала в пошеничці.

Особистий лікар Айзенгавера д-р Ровард Шнайдер просив свого пацієнта припинити (Закінчення на сторінці 4-й)

сказала Борисові „ти“, і рийшло це так просто і невимусшено. — Алеж, сідайте, друзі, сідайте! Зараз будемо вечеряти, стомилися, мабуть, з дороги! — схамуєвся Борис і, відчинивши двері, гукнув ув осяяне місяцем подвійня: — Гей, Цако! — І додав щось по-єврейськи.

Почувши слово „арака“, Андрій згадався, що брат посилав по горілку, і рішуче запропонував: — Не треба, не треба, у нас все є з собою. Що ж ти стоїш, Тай, неси мерщій кошлика та шукай там, на лані, у сіні має бути ще щось... Та ні, ти не доведи, ходимо вдвох...

Алла Косовська

ГІРСЬКИЙ ВОВК

(Повість)

ЗУСТРІЧ

— Ей, чи є там хто живий! — гукнула татарин, грюкаючи ногою в тяжкі дерев'яні ворота, що з'єднували дві сади — малу однопверхову з другою, більшою, на два поверхи, з дерев'яною верандою нагорі.

Відповіді не було, тільки глухо десь загавкав пес.

Казкою здавалася дійсність. Угорі над аулом, наче величезний парчеві ризи, сяяв під місяцем велетенський льодовець, і на його тілі чорніли вигривані сільветами високі чотирьохкутні вежі.

Це був аул Лац, мета, якої, напевні, досягли подорожні. — „Але який же це аул?“

(2)

— думала Тай. — Це ж купа каменів. А де люди? — Люди і справді не було. — Казав, що треба телеграфувати Борисові, а ти все „сюрприз, сюрприз“. Ось і маєш „сюрприз“. Він, може, поїхав до міста і ми розминулися в дорозі, — дорівав дружині Андрій.

— Все одно телеграма не прибула 6 раніше від нас, — заспокоїливо відповіла Тай і приїхала біля воріт. Від надміру вражень у неї злегка крутілася голова.

Після кількох разів грюкання в ворота на другому поверсі сади ближнью вогник, і вони почули, як хтось спускається по сходах. — Вітаний! — гукнув та-

тарин. — Гостей привів!

Зарипили ворота, і в просторі, затіненому саклею, позначилася постать присадкуватого чоловіка у черкеській великій баранчій папасі.

— Хто такий? — спитав він по-російськи з сильним кавказьким акцентом.

— Вдома доктор? — підступив Андрій.

— А ти хто будеш?

— Я — брат доктора, приїхав здалека, а це моя жінка, — Андрій поклав руку на плече Тай.

Присадкуватий чоловік раптом заметушився і кинувся відчиняти ворота.

— Брат доктора, брат Бориса! — приворював він, додаючи від воріт до прибулих і назад: — Як теж брат доктора, кунак... А ето жена твоя? Красиві жєна, молодий жєна...

— Де ж доктор? — нетерпляче перебив його безладу, калікуватий мову Андрій.

— Доктор скоро приїде, доктор поїхав до недужої в Хідіку...

— Ти слухай, ти пошли хлопця до доктора, — пора-

див татари, в'їжджаючи лінійкою на маленьке подвір'я, оточене з трьох боків саклею. — Скажи: гості приїхали. — Пошлю, пошлю, аякже! — і присадкуватий чоловік у папасі нараз зник десь між камінням, наче крізь землю провалився.

Але в цей момент залопотіла десь здалеку кіньська йолта, і за хвилину в зелений сльвет місячної ночі вприсла сільвет вершинка в бурці кубанці, з ружинцею за плечем. Обабіч нього, дзвінкаючи, неслися два мисливських псів.

Андрій і Тай з цікавістю приглядалися до мальовничої постаті.

— Та це ж Борис! Борисе, братушко! — закричав Андрій і кинувся назустріч вершині.

Коли Тай підбігла, Борис, нахилившись з сідла, цілувався з Андрієм.

— А це твоя дружина, Андрійку? — весело гукнув Борис. — Здорово, сестричко, милости просимо!

І, підхопивши Тай угору,

дзвінко поцілував її в уста. Потім обережно поставив на землю і легко зісковзів з коня.

— Якби ви знали, яку радість привезли з собою, який ушастий бачити вас у себе! Адже ж я тут один-одинсінький, буквально ні з ким слова мовити. На скільки ви приїхали? На місяць, на цілий місяць? Це знаменито!

Він узяв трохи зніжкову Тай під руку і, тримаючи за повід коня другою рукою, рушив, в супроводі Андрія і двох псів, до своєї оселі.

БРАТИ

Тільки тепер, коли жовтогаряче світло ламп заляло невеличку саклю, Тай змогла з лаї слід розглянути свого нового родича, про якого так багато чула цікавих історій від свекрухи і золовки.

